

Epitheliale tumoren van de glandula parotis. Een klinisch-pathologische studie

H. Leverstein

In dit proefschrift wordt een retrospectief, klinisch-pathologisch onderzoek beschreven van 422 patiënten met een epitheliale speekselkliertumor van de glandula parotis die hiervoor in de periode van 1974 tot 1995 werden behandeld.

Gedurende deze studie werden in de loop der jaren voor de benigne parotis tumoren enkele

modificaties van parotidectomie ingevoerd ten einde de chirurgische morbiditeit tot een minimum te beperken. Tevens werd in deze periode het belang van postoperatieve radiotherapie in de behandeling van maligne parotis tumoren algemeen onderkend. Dit resulteerde in een verandering van de behandelingsstrategie ten opzichte van de nervus facialis in geselecteerde patiënten.

Het doel van deze studie betrof de evaluatie van de resultaten van behandeling in een grote groep van patiënten, in relatie tot de modificaties in de histopathologische classificatie, de diagnostiek en de toegepaste operatietechnieken.

In totaal werden 246 parotidectomieën verricht bij 245 patiënten voor een pleomorf adenoom. Geen van de patiënten bij wie een gemodificeerde ingreep werd verricht ontwikkelde een recidief. De incidentie van het syndroom van Frey bedroeg voor de 'partiële' oppervlakkige parotidectomieën 6,9% (9/131) in vergelijking met 13,1% (8/61) voor de volledige oppervlakkige parotidectomieën. Bij die patiënten bij wie het posterieure takje van de nervus auricularis magnus gespaard kon worden keerde de sensibiliteit sneller en vollediger terug dan na doorsnijding van deze zenuw. Het cosmetisch aspect van de partiële oppervlakkige parotidectomie en selectieve diepe kwab resectie toonde een duidelijke verbetering in vergelijking tot de volledig oppervlakkige - en totale parotidectomie.

Veertig patiënten werden behandeld in verband met recidief/residu pleomorf adenoom van de glandula parotis na eerdere behandeling. Geen van de 36 patiënten met een benigne tumor ontwikkelde een hernieuwd recidief. Er wordt geconcludeerd dat bij het

recidief pleomorf adenoom met ruime chirurgische excisie en bloc met de betrokken en/of overliggende huid in de meerderheid van de gevallen uitstekende resultaten worden behaald. Indien de te verwachten morbiditeit van chirurgische excisie onacceptabel hoog is, is het verantwoord om af te zien van ablatieve chirurgie.

Achtentachtig parotidectomieën werden voor een Warthin tumor verricht. Het betrof 22 volledige oppervlakkige parotidectomieën en 66 partiële. Histopathologisch onderzoek toonde bij respectievelijk 7/22 en 13/66 een multifocale origine van de tumor. Geen van de patiënten ontwikkelde een recidief. Geconcludeerd wordt dat een volledige oppervlakkige parotidectomie voor een Warthin tumor in de oppervlakkige kwab van de glandula parotis veelal overbodig is.

Vijfenzestig patiënten werden in opzet curatief chirurgisch behandeld voor een maligne epitheliale parotis tumor. In 10 geselecteerde gevallen werd het betrokken deel van de nervus facialis van de tumor gepeld waarmee het chirurgisch oncologisch principe om ruime tumorvrije resectieranden te nemen werd overtreden. Deze patiënten werden alle nabestraald. De geschatte 5 - en 10 jaar ziektevrije overleving bedroegen 68% en 59%. De corresponderende 5 - en 10 jaar algehele overleving waren respectievelijk 75% en 67%. Een significante relatie werd waargenomen tussen het klinisch stadium en de ziektevrije, algehele overleving. Geen patiënt ontwikkelde een recidief terwijl de functie van de nervus facialis volledig intact bleef. Deze bevindingen ondersteunen en rechtvaardigen in geselecteerde gevallen een conservatieve houding ten opzichte van de nervus facialis en onderstrepen de waarde van postoperatieve radiotherapie bij patiënten met microscopisch tumoresidu.

Op grond van de bevindingen van de reclassificatie van alle parotistumoren volgens de WHO histologische classificatie van 1991 is het op dit moment te vroeg om commentaar te leveren op de klinische relevantie van deze histologische classificatie.

Samenvatting van het proefschrift "Epithelial tumours of the parotid gland - a clinicopathological study".

H. Leverstein

Verdedigd op 6 mei 1998 aan de Vrije Universiteit te Amsterdam

Promotores: Prof. dr. G.B. Snow en Prof. dr. I. Van der Waal

Academisch Ziekenhuis Vrije Universiteit
Postbus 5057, 1007 MB Amsterdam
Dr H. Leverstein
thans werkzaam in het Academisch Ziekenhuis Utrecht